

Kinder Torah®

Parashas Vayechi

White With Milk

Is it important to smile? Let's see what the Torah says about it. Part of Yaakov Avinu's blessing to his son Yehuda was, "His eyes are red with wine, and his teeth are white with milk." (Bereshis 49:12). The gemora (Kesuvos 111b) writes that it is better to whiten your teeth to your friend (smile to him) than to pour milk for him. The Mishna (Pirkei Avos 1:15) also tells us the importance of smiling, "Shammai says... receive everyone with a beautiful facial expression." Also in Mishna 3:16, "Rebbe Yishmael says... receive everyone with happiness."

*Kinderlach . . .
It is so important, to greet people with a smile. When we come home from school, let's have a big smile on our face. When Abba comes home at night, let's have a wonderful welcome for him. We can practice greeting people with a smile at our Shabbos table this week. Tell our brother Yitzy to go out of the room for a minute. When he returns, let's all give him a big smile and say, "Shalom Yitzy! How are you?" That will put a big smile on Yitzy's face. Then each member of the family (even Imma and Abba) can take their turn going out of the room and getting their greeting when they return. We get so many mitzvos Children, when we smile. We make people happy, we do chessed for them, we make shalom between people, and we make a real Kiddush Hashem. Let's all keep smiling, and keep those mitzvos coming.*

Act With Seichel

Yosef brought his sons, Ephraim and Menashe to his father Yaakov, to receive blessings. "Yosef took them both, Ephraim with his right hand toward Yisrael's left, and Menashe in his left hand toward Yisrael's right, and brought them close to him. However, Yisrael stretched out his right hand, and laid it upon Ephraim's head, though he was younger, and his left hand upon Manasseh's head. He maneuvered his hands; for Menashe was the first-born" (Bereshis 48:13,14).

"Abba, Yaakov Avinu did a strange thing when he blessed his grandchildren, Ephraim and Menashe. He crossed his hands. He wanted his right hand to rest on the head of Ephraim, who was on his left side, and his left hand to rest on the head of Menashe, who was on his right side. Why didn't Yaakov just move the boys around, putting Ephraim on his right

and Menashe on his left?"
"That is an excellent question, Avi. Many of our *meforshim* ask that question. I would like to share with you the answer of Rav Chizkia Ben Manoach, who is known to us as the Chizkuni. He focuses on a particular phrase in the verse. Yaakov 'secal es yadav' – he guided his hands wittingly. The word 'secal' is the same as 'seichel' – common sense. Yaakov acted with *seichel* when he crossed his hands."
"In what way, Abba?"
"Yaakov Avinu was a man of great wisdom. There were many times in his life when he needed to switch things around. He had to buy the *bechora* (firstborn rights) from his brother Eisav, because he would use it properly, whereas Eisav would spurn it (Bereshis 25:34). He also needed to use trickery to get Eisav's *brocho* from Yitzchak, because Klal Yisrael needed that *brocho* in order to survive. Lavan, his father-in-law switched his *kallah* (bride) on the night of the *chassanah* (wedding), and he had to work and extra seven years to get Rachel, the wife he truly wanted. At the end of the employment period, Hashem made a big switch in the flocks of Yaakov and Lavan, giving our holy forefather the wages that he deserved. So you see, Yaakov Avinu was no stranger to switching things around to make them right."

"What did he straighten out when he switched his hands in giving the blessings to Ephraim and Menashe, Abba?"
"Menashe was the *bechor* (firstborn). He apparently deserved the blessing with the right hand, which is the primary hand. However, the Torah itself relates that Ephraim, the younger brother would become greater than his older brother, Menashe (Bereshis 48:19). The superior brother should get the *brocho* with the stronger hand. Therefore, Yaakov blessed Ephraim with his right hand."

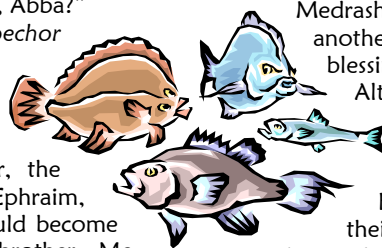
"Now we are left with the original question, Abba. Why did Yaakov Avinu switch his hands instead of switching the boys around?"
"Let us return to the answer of the Chizkuni, Avi. Yaakov Avinu acted with *seichel*. He did not want to embarrass Menashe. It was bad enough that Menashe would be getting a left-handed blessing. It would be even more humiliating to ask him to move over to the left side. Yaakov saved him this shame by allowing Menashe to stay where he was, and just crossing his hands. This minimal amount of *kovod* (honor) was due to Menashe because he was the *bechor*."
"What sensitivity! What wisdom! What

seichel!"
"Yes, Avi. Yaakov Avinu, our holy forefather, personified the *middah* of *seichel* – understanding what needs to be done, and doing it in a way that is a pleasing as possible to other people. We can all learn from his example to use our *seichel* to be sensitive to the feelings of our fellow man."

*Kinderlach . . .
Do you need to give someone some bad news? Do it with seichel. Say it in a time, place, and a way that is as pleasant as possible. Is someone doing something wrong that should be corrected? Act with seichel. First, determine if he is prepared to listen. Then see if you are really the right one to tell him. If so, approach him gently, explaining the problem, and giving him as much help as possible correcting it. Let us consider a third case. Do you have to give someone some good news or a blessing in the presence of another person? May this hurt the other's feelings because he is not the recipient of the good thing? Use your seichel. Praise the other person's good qualities also. Make the blessing as low-keyed as possible. Kinderlach, be sensitive to other people's feelings. Act with seichel.*

Every Drop Counts

"May they multiply abundantly like fish within the land" (Bereshis 48:16). The Medrash Rabba (97:3) adds another insight to Yaakov's blessing with a parable. Although these fish grew up in the water, when one drop of rain falls, they rush to drink it as if they had never tasted water in their lives. So too it is with the Jewish people. We grow up immersed in the "sea" of Torah, which is compared to water. Still, when we hear a *chiddush* (original Torah thought), we drink it in with great thirst as if we had never heard a word of Torah in our lives.

*Kinderlach . . .
This is what we are striving for in our Torah learning. It is not so hard to understand. Try offering ice cream to someone who has never tasted it. He may want to try it. He may not. He does not really know what he will be eating. Someone who knows how delicious ice cream is will always want to eat it. Someone who has not tasted the sweetness of Torah learning may not be so anxious to hear a chiddush. On the other hand, someone who knows the pleasure of Torah learning will always want to learn more.*

הגדת לבנד

פרשת ויחי

ליעקב אבינו את השכר שהגיע לו. אתה רואה, אם כן, שהחלפה בין דברים לצורך תיקונם לא היתה זרה ליעקב. "מה הוא תיקן כאשר החליף בין ידיו בברכתו לאפרים ולמנשה, אבא?"

"מנשה היה הבכור. נראה שמגיעה לו הברכה ביד ימין, היד העיקרית. אך התורה עצמה מספרת לנו שאפרים, האח הצעיר יותר, עתיד להיות גדול יותר מאחיו הבכור, מנשה (בראשית מ"ח, י"ט). והברכה עם היד החזקה יותר צריכה להגיע לאח הגדול יותר מבחינה רוחנית. לכן בירך יעקב את אפרים בידו הימנית. "כעת אנו נשארים עם השאלה המקורית, אבא. מדוע שיכל יעקב אבינו את ידיו במקום להחליף את מקומם של הנערים?"

"הבה נחזור לתשובתו של החזקוני, אברימי. יעקב אבינו 'עשה בשכל'. הוא לא רצה לבייש את מנשה. די היה בכך שמנשה יקבל את הברכה מיד שמאל. העמדתו לשמאלו של יעקב היתה משפילה אותו עוד יותר. יעקב הצילו מבושה זו כאשר השאיר את מנשה במקומו, ורק שיכל את ידיו. הכבוד הבסיסי הזה הגיע למנשה, בשל היותו בכור."

"איזו רגישות! איזו חכמה! כמה שכל היה במעשה זה!"

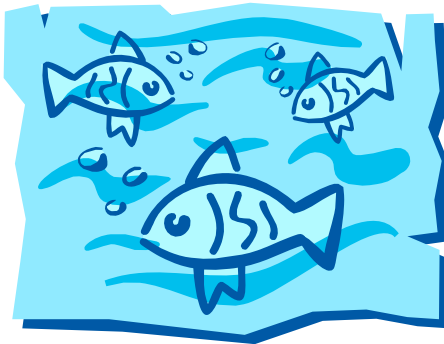
"כן, אברימי. יעקב אבינו היה בבואה של מידת השכל – ההבנה של מה שצריך לעשות, ועשיית הדבר בצורה שתהיה נעימה ככל האפשר לאחרים. כולנו יכולים ללמוד מדוגמא זו כיצד להשתמש בשכלנו כדי להיות רגישים לרגשותיהם של האנשים שסביבנו."

ילדים יקרים...

האם עליכם לבשר בשורה רעה למושהו? עשו זאת בשכל. ספור את הדברים בזמן, במקום ובצורה שיהיו נעימים ככל האפשר. האם משהו נוהג שלא כהלכה, ועליכם להעיר לו על כך? עשו זאת בשכל. קודם, שאלו את עצמכם האם הוא מוכן לשמוע. ואז חשבו: האם אתם המתאימים ביותר למשימה זו? אם כן, גשו אליו בעדינות, הסבירו את הבעיה ועזרו לו ככל האפשר כדי שיוכל לתקן את הדבר. והנה מקרה שלישי: האם עליכם לבשר למושהו בשורה טובה או לברכו בנוכחות אדם שלישי? חשבו: האם הדברים האלה יגועו באדם השלישי משום שהוא אינו נוטל חלק באותה בשורה טובה? נהגו בשכל. שבו את התכונות הטובות של האדם הנוסף הנוכח גם כן. מתנו את הברכה ככל שניתן. ילדים יקרים, היו רגישים לאחרים. נהגו בשכל.

כל טיפה נחשבת

"וידגו לרוב בקרב הארץ" (בראשית מ"ח, ט"ז). מדרש רבה (צ"ז, ג') מביא את המשל הבא המאיר את ברכת יעקב אבינו באור נוסף. למרות שדגים חיים במים, כאשר נופלת טיפת גשם, הם ממהרים לשתות אותה כאילו לא טעמו מים מימיהם. כך גם עם ישראל. אנחנו גדלים בתוך "ים" התורה הנמשלת למים, ועם זאת, כאשר אנחנו שומעים חידוש, אנו שותים אותו בצמא כאילו מימינו לא שמענו דבר תורה.

ילדים יקרים...

לכך אנו שואפים בלימוד התורה. זה לא כל כך קשה להבין. נסו להציע גלידה למי שאף פעם לא טעם גלידה. יתכן שירצה לנסות, ויתכן שלא. הוא בעצם לא יודע מה הוא עומד לאכול. מי שידע כמה גלידה טעימה, תמיד ירצה לאכול אותה. מי שלא טעם את מתוקות לימוד התורה, אולי לא ישתוקק כל כך לשמוע חידוש. אולם מי שמכיר את התענוג של לימוד התורה, תמיד ירצה לשמוע עוד.

לבן שינים מחלב

האם חשוב לחייך? בואו נראה מה אומרת על כך התורה. חלק מברכתו של יעקב אבינו ליהודה היה: "חכלילי עיניים מיין, ולבן שינים מחלב". (בראשית מ"ט, י"ב). הגמרא במסכת כתובות (ק"א, ע"ב) אומרת: "טוב המלבין שינים לחבירו (מחייך אליו) יותר ממשקו חלב". המשנה בפרקי אבות (א', ט"ו) מדגישה גם היא את חשיבותו של חיוך: "שמאי אומר...הווה מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות". גם בפרק ג' משנה ט"ז כתוב: "רבי ישמעאל אומר...הוי מקבל את כל האדם בשמחה".

ילדים יקרים...

כל כך חשוב לחייך לאנשים. כשאנחנו חוזרים מבית הספר, בואו נחזור עם חיוך גדול על הפנים. כשאבא חוזר הביתה בלילה, נקדם את פניו בשמחה. אפשר להתחיל להתאמן על כך עוד היום בשולחן שבת. נגיד לאח שלנו יצי לצאת לרגע מן החדר, וכשהוא יחזור נחייך אליו חיוך גדול ונגיד לו: "שלום יצי, מה שלומך?" זה יגרום ליצי להחזיר לנו חיוך גדול. אחר כך יוכל כל אחד מבני המשפחה (אפילו אבא ואמא) לצאת מן החדר לפי התור, ולחזור לקבלת פנים שמחה כזו. כאשר אנחנו מחייכים, אנו זוכים בכל כך הרבה מצוות. אנחנו משמחים אנשים, עושים אתם חסד, משכינים שלום בין בני אדם, ואנו גם עושים קידוש ה' אמיתי. בואו נמשיך לחייך, ונמשיך לאגור עוד ועוד מצוות.

לפעול בשכל

יוסף הביא את בניו, אפרים ומנשה, ליעקב אביו, כדי שיברכם. "ויקח יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו מימין ישראל וגש אליו. וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה. שכל את ידיו כי מנשה הבכור" (בראשית מ"ח, י"ג-י"ד).

"אבא, יעקב אבינו עשה דבר מוזר מאוד כאשר בירך את נכדיו, אפרים ומנשה. הוא שיכל את ידיו. הוא רצה שיד ימינו תהיה על ראש אפרים, שהיה לשמאלו, ושיד שמאלו תהיה על ראשו של מנשה, שהיה לימינו. מדוע לא עשה יעקב דבר פשוט יותר – מדוע לא החליף בין הנערים עצמם? מדוע לא העמיד את אפרים לימינו ואת מנשה לשמאלו?"

"שאלה מצויינת, אברימי. ורבים מהמפרשים מעלים אותה. אני רוצה להביא לך את תשובת ר' חזקיהו בן מנוח, המוכר לנו בשם 'חזקוני'. הוא מתמקד בביטוי אחד בפסוק: יעקב 'שיכל את ידיו'. הוא הנחה את ידיו בשכל, מילה הדומה כל כך ל'שיכל'. יעקב 'עשה בשכל' כאשר שיכל את ידיו. "למה כוונתך, אבא?"

"יעקב אבינו היה בעל חכמה עצומה. פעמים רבות בחייו נאלץ להחליף דברים. היה עליו לקנות את הבכורה מעשיו אחיו, מפני שהוא זה שישתמש בה כיאות, בזמן שעשיו יבו לבכורה (בראשית כ"ה, ל"ד). הוא נזקק לרמאות כדי לקבל את ברכתו של עשיו מיצחק, משום שכלל ישראל היה זקוק לברכה כזו כדי לשרוד. חמיו, לבן, החליף את כלתו של יעקב בליל החתונה, והיה עליו לעבוד עוד שבע שנים כדי לזכות ברחל, האשה שבה רצה באמת. ובסוף תקופת עבודתו, החליף ה' בין עדרי יעקב ולבן, כדי לתת